

KOLMETEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2023

Mt 12:33–37 (Õp 18:4–8.21; Jk 3:2–12)

33 Kui puu on hea, siis on ta viligi hea, või kui puu on halb, siis on ta viligi halb; sest puud tuntakse tema viljast.

34 Teie rästikute sugu, kuidas te võiksitegi rääkida head, kui te olete kurjad? Sest suu räägib sellest, millest süda on tulvil.

35 Hea inimene võtab heast varamust head ja kuri inimene võtab kurjast varamust kurja.

36 Aga ma ütlen teile, et inimesed peavad kohtupäeval aru andma igast tühjast sõnast, mis nad on rääkinud,

37 sest su sõnadest mõistetakse sind õigeks ja su sõnadest mõistetakse sind süüdi.

Otsustage ära, kas puu on hea ja tema vili on hea, või on puu mäda ja tema vili on mäda – viljast ju tuntakse puud. Te märkmadude sünnitised, kuidas suudaksite kurjad olles head rääkida – suu räägib ju südame küllusest! Hea inimene puistab heast varakambrist välja head ja kuri inimene paiskab kurjast varakambrist välja kurja. Aga ma ütlen teile, et igast tühjast sõnast, mida inimesed räägivad – nad annavad sellest aru kohtupäeval. Sinu sõnadest ju mõistetakse sind õigeks ja sinu sõnadest mõistetakse sind süüdi.

Sissejuhatus

Esimese evangeeliumi autoriks on kiriku pärimuse järgi Alfeuse poeg Matteus, kelle Jeesus kutsus apostlite hulka Kapernaumas, kus ta pidas tõlneriametit (Mt 9:9). Pärast Jeesuse taevasseinemist tegutses Matteus esialgu Palestiinas; tema hilisema elu kohta meil kindlad teated puuduvad. Kiriku traditsioon märgib paikadena, kuhu ta oma kuulutustööga jõudis, Etioopiat, Pärsiat ja Partiat, kus ta olla ka märtrina surnud.

Vana pärimuse järgi kirjutanud Matteus oma evangeeliumi esmalt aramea keeles, hiljem olla see tõlgitud kreeka keelde. Evangeeliumi tekkeajaks peab varasem pärimus aega enne Jeruusalemma piiramist ja hävitamist aastal 70, uuemad autorid nihutavad evangeeliumi tekkeaja enamasti sellest hilisemaks (väites ühtlasi, et evangeeliumi autor on teadmata).

Üheks Matteuse evangeeliumi silmatorkavaks jooneks on Vana Testamendi prohvetikuulutuste täitumise rõhutamine. Sellest võib järeldada, et Matteusele oli oluline oma kaasmaalaste – ja usukaaslaste – veenmine selles, et Jeesus on tõesti tötatud ja oodatud Messias. Teisalt on Matteuse evangeeliumis selgelt tajutav universaalsuse-taotlus, mis kinnitab, et ligipääs Kristuses ilmunud armule on avatud kõigile rahvastele.

Viimasest tunnistab ka Jeesuse sugupuu kohe evangeeliumi alguses. Kuigi see algab sõnadega «Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu» (Mt 1:1), ei ole selle eesmärgiks mitte ainult kinnitada Jeesuse juriidilist põlvnemist Taaveti kuninglikust soost, vaid rõhutada, et Jeesus on «Aabrahami poeg», s.t toosama töötatud Seeme, kelle nimel «õnnistavad endid kõik maailma rahvad» (1Ms 22:28; vrd Gl 3:8).

Selle universaalsuse-taotlusega sobituvad suurepäraselt ka Matteuse evangeeliumi lõpusõnad: «Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.» (Mt 28:18–20)

Laias laastus jaguneb Matteuse evangeelium kolmeks¹:

Mt 1:1–4:16	sissejuhatus ja ettevalmistus;
Mt 4:17–16:20	Jeesuse tegevus Galileas;
Mt 16:17–28:20	Jeesuse teekond Jeruusalemma, kannatused, surm, ülestõusmine ja taevasseminemine.

Matteuse jutustamislaad ei jäta muljet, nagu üritaks ta uskmatut või kõhklevat lugejat veenda, vaid pigem on tegemist selgitava ja õpetusliku tekstiga, mis on mõeldud juba olemasolevale kristlikule kogudusele, kes on juba ära tundnud või just ära tundmas oma kutsumust missiooniks kõigi rahvaste juures. Nii on, nagu öeldud, Matteuse evangeelium ühelt poolt üsna «juutlik» tekst oma rohkete Vana Testamendi tsitaatidega, teisalt aga – ka nendesamade tsitaatide valikut arvestades – avatud ka paganaille.

Suurepäraselt näitavad neid mõlemat poolt Jeesuse avaliku tegevuse alguse kohal seisvad prohvet Jesaja sõnad: «Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!» (Mt 4:15j; vrd Js 8:23–9:1), millele evangelist lisab: «Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: «Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!»» (Mt 4:17)

Keelelisi märkuseid

Kui puu on hea – ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν – sõnasõnalt: «kas tehke hea puu» või «kas tehke puu heaks».² Sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma»; siin

¹ Üks huvitav võimalus Matteuse evangeeliumi algusosa ülesehituse vaatlemisel on selle võrdlemine viie Moosese raamatuga: Mt 1 – alguslood (1Ms); Mt 2 – pagendus Egiptuses ja naasmine (2Ms); Mt 3 – Seadus (3Ms; vrd Mt 3:15); Mt 4 – kõrbes (4Ms); Mt 5–7 – Uus Seadus (5Ms).

² 1739. aasta Piiblis: «Ehk istutage head puud»; 1968. aasta piiblitõlkes: «Kas tunnistage puu heaks»; 1989. aasta Uues Testamendis: «Kas eeldate, et puu on ilus».

võib see sõna tähendada seisukoha võtmist, otsuse langetamist. Sõna καλός tähendab «ilus», «hea», «kaunis», «suurepärane», «väärtnelik», «vääriline».

Siis on ta viligi hea – καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν – sõnasõnalt: «ja tema vilid heaks».

Või kui puu on halb – ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν – sõnasõnalt: «või tehke roiskunud/mäda puu» või «või tehke puu roiskunuks/mädaks».³ Sõna σαπρός – «roiskunud», «riknunud», «mäda» – tuleneb verbist σήπω – «roiskuma», «mädanema», «riknema».

Siis on ta viligi halb – καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν – sõnasõnalt: «ja tema vilid on roiskunud/mäda».

Sest puud tuntakse tema viljast – ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται – sõnasõnalt: «viljast ju tuntakse puud». Sõna γινώσκω tähendab «tundma õppima», «tunda saama», «teadma», «mõistma», «taipama», «[jätkuva, kasvava kogemuse kaudu] tunnetama».

Rästikute – ἐχιδνῶν – sõna ἔχιδνα tähistab igasugust madu, enamasti mürgmadu, sageli konkreetselt rästikut, vahel ka kägistajamadu.

Sugu – γεννήματα – sõna γέννημα tähendab «sünnitis», ka «vili». Siin on see sõna mitmuses: «sünnitised».⁴

Võiksitegi – δύνασθε – sõna δύναμαι tähendab «võimeline olema», «suuteline olema», «[millekski piisavat] jõudu omama».

Kui te olete kurjad – πονηροὶ ὄντες – sõnasõnalt: «kurjad olles».⁵ Sõna πονηρός tähendab «kuri», «halb», «rikutud», «täis häda/ vaeva/ viletsust».

Millest süda on tulvil – τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας – sõna περίσσευμα tähendab «küllus», «üliküllus».⁶ Sõna καρδία – «süda» – tähistab piltlikult n-õ sisemist inimest, s.t eneseteadvust, eriti hinge ja vaimu keskmene, mõtete, tunnete, soovide, igatsuste, püüdluste «asupaigana», elujõu ja tahte allikana.

---

³ 1739. aasta Piiblis: «ehk istutage pahha puud»; 1968. aasta piiblitõlkes: «või tunnistage puu halvaks»; 1989. aasta Uues Testamendis: «või eeldate, et puu on vilets».

⁴ 1968. aasta piiblitõlkes: «sigitis».

⁵ 1739. aasta Piiblis: «kes kurjad ollete».

⁶ 1989. aasta Uues Testamendis: «mida südames on rohkem kui küllalt».

Võtab – ἐκβάλλει – sõna ἐκβάλλω koosneb seestütlevast eessõnast ἐκ ning verbist βάλλω – «viskama», «heitma», «pilduma», «pillutama» – ning tähendab sõnasõnalt «välja heitma», «välja viskama».⁷

Varamust – ἐκ τοῦ...θησαυροῦ – sõna θησαυρός tähendab «varandus», «aare», «varakamber».⁸

Peavad...aru andma – ἀποδώσουσιν...λόγον – sõna ἀποδίδωμι tähendab «tagasi maksuma», «ära maksuma», «hüvitama», «taastama», «tasuma (nii heas kui halvas mõttes)». Väljend λόγον ἀποδίδωμι tähendab «aru andma», «vastust andma». Originaalis kasutatakse siin millegi kindlasti toimuma saamist väljendavat tuleviku ajavormi.

Kohtupäeval – ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως – sõna κρίσις tähendab «eraldamine», «lahutamine», «lõhestamine», «läbikatsumine», «valikutegemine», «kohtumõistmine», «[hukkamõistev] kohtuotsus».

Tühjast – ἀργὸν – sõna ἀργός koosneb eitavast eesliitest α ja sõnast ἔργον – «töö», «tegu» – ja tähendab «jõude», «kasutu», «tühi[ne]», «tulutu», «väärtusetu», «mõttetetu».⁹

Mis nad on rääkinud – ὁ λαλήσουσιν – originaalis kasutatakse siin tuleviku ajavormi: «mis nad räägivad», «mis nad saavad rääkima», võiks tõlkida ka: «mis nad ial räägivad».

Mõistetakse...õigeks – δικαιώθησις – sõna δικαίωω tähendab «õigeks mõistma», «õigeks kuulutama».

Mõistetakse...süüdi – καταδικασθήσις – sõna καταδικάζω tähendab «süüdi mõistma», «hukka mõistma».

Sisuline analüüs

Matteuse evangeeliumi üheteistkümnenda peatüki lõpul tänab Jeesus Isa, et Ta on peitnud taevariigi saladused tarkade ja mõistlike eest ning ilmutanud need väetitele (Mt 11:25). Ühtlasi kutsub Jeesus enda juurde neid, kes on vaevatud ja koormatud, ning töötab neile hingamist (Mt 11:28j). Kaheteistkümnnes peatükk toob otsekui vastukaaluks

⁷ 1739. aasta Piiblis: «sadab head ette» ja «aiab kurja välja»; 1968. aasta piiblitõlkes: «toob...esile»; 1989. aasta Uues Testamendis: «võtab välja».

⁸ 1739. aasta Piiblis: «warrandussest»; 1968. aasta piiblitõlkes: «tagavarast»; 1989. aasta Uues Testamendis: «aardest».

⁹ Võiks öelda ka «surnud», nagu usk on ilma tegudeta surnud (Jk 2:20).

esile Jeesuse tõsise vastasseisu nendesamade «tarkade ja mõistlikega», s.t variseride ja kirjatundjatega. Asi läheb koguni nii teravaks, et variserid süüdistavad Jeesust koostöös saatanaga: «See ei aja kurje vaime välja kellegi muu kui Peltsebuli, kurjade vaimude ülema abil.» (Mt 12:24)

Jeesus reageerib süüdistusele jõuliselt: Ta mitte ainult ei näita, kui absurdne taoline mõte on¹⁰, vaid kinnitab, et selle puhul on tegemist andestamatu blasfeemiaga: «Inimesele antakse andeks iga patt ja teotamine, aga Vaimu teotamist ei anta andeks. Ja kui keegi ütleb midagi Inimese Poja vastu, võib ta saada andeks, aga kui keegi ütleb midagi Püha Vaimu vastu, ei andestata talle ei sellel ega tulevasel ajastul.» (Mt 12:31j) Jeesuse süüdistamine koostöös saatanaga on Püha Vaimu teotamine, kuna see, kelle abil Jeesus kurje vaime välja ajab, on Jumala Püha Vaim (Mt 12:28).

Jeesus seab oma vastased valiku ette: otsustagu nad viimaks ära, kas Ta on Jumalast või kuradist – Tema viljad, s.t Tema teod, annavad selle kohta selget tunnistust: «Kui puu on hea, siis on ta viligi hea», ent «kui puu on halb, siis on ta viligi halb.» (Mt 12:33) Hoolimata välisest kattuvusest Mäejutluses kasutatud samasuguse võrdpildiga¹¹ on tegemist kahe erineva mõttega: Mäejutluses kõneleb Jeesus seda võrdpilti kasutades valeprohvetitest, kelle eest Tema jüngrid peavad hoiduma, siin aga peab Ta silmas iseennast: Tema teod näitavad, kes Ta on – Kristus, Jumala läkitatu, kes on tulnud, et teenida ja oma elu lunahinnaks andes (Mt 20:28) oma rahvas nende pattudest päästa (Mt 1:21).

Kõik peaks olema ilmselge: puud tuntakse ju tema viljast. Paraku ei ole Jeesuse vastased suutelised Jeesuse kohta õiget otsust langetama ega Temast head (s.t tõtt) rääkima, kuna nad on kurjad. Jeesus ei kasuta siin tingivat kõneviisi: originaaltekstis ei öelda mitte «kui te olete kurjad», vaid ühemõtteliselt: «kurjad olles» («kuna te olete kurjad»). Variserid ja kirjatundjad, hoolimata kõigest oma arvatavast või väidetavast pühadusest ja vagadusest, on kurjad – nende süda on kurjusest tulvil, nii et see ajab üle ääre, nende süda pakitseb ja selles lausa pulbitseb kurjus. Jeesus kasutab siin väga huvitavat verbi: ἐκβάλλω – «välja heitma». Inimene mitte ei «võta» oma südame varakambrist seda, mida see ülikülluses täis on, olgu head või kurja, vaid heidab, pillub, paiskab seda sealt välja: hea inimene külvab enda ümber headust, halb inimene paiskab välja kurjust. Jeesuse ja variseride vastasseisus tähendab see, et Jeesust süüdistades mõistsid variserid süüdi iseennast: mitte Tema ei teinud Peltsebuli tegusid, vaid nemad ise tegid Jeesusest kurja rääkides ja seeläbi Jumala Vaimu teotades kuradi tegusid.

---

¹⁰ «Kui saatan ajab välja saatanaga, siis on ta iseenesega riius. Kuidas võib tema kuningriik siis püsida? Ja kui mina peaksin kurje vaime välja ajama Peltsebuli abiga, kelle abiga siis teie pojad ajavad neid välja? Järelikult saavad nendest teie kohtumõistjad.» (Mt 12:26j)

¹¹ «Te tunnete nad ära nende viljast. Ega viinamarju korjata kibuvitstelt ega viigimarju ohakailt Nõnda siis kannab iga hea puu head vilja, aga halb puu halba vilja. Hea puu ei või kanda halba vilja ega halb puu kanda head vilja.» (Mt 7:16–18)

Jeesus nimetab varisere «rästikute sooks» (sõnasõnalt: «{mürk-] madude sünnitised¹²»), viidates sellega neist lähtuvale kurjuse ja jumalateotuse mürgile ning meenutades ühtlasi sõnu, millega Ristija Johannes oli tervitanud tema juurde tulnud varisere ja sadusere: «Rästikute sugu, kes teid on hoiatanud põgenema tulevase viha eest? Kandke nüüd meelearandusele kohast vilja ja ärge hakake iseenestes ütleva: «Meie isa on ju Aabraham!», sest ma ütlen teile: Jumal võib siinsetest kividest äratada Aabrahamile lapsi. Kirves on juba pandud puude juurte külge. Iga puu, mis ei kannu head vilja, raiutakse nüüd maha ja visatakse tulle.» (Mt 3:7–10)

Ka Ristija Johannes kasutas võrdpilti puust – halvast puust, mis ei kannu head vilja. Küllap siin on oluline panna tähele sedagi, et ei Ristija Johannes ega Jeesus kõnele mitte viljatust puust, vaid kas puust, mis ei kannu head vilja, või koguni selgelt halvast puust – mädest, roiskunud puust (vt vastavat keelelist märkust) –, mis kannab roiskunud, mäda vilja. Jeesus on kahtlemata hea puu, kuna Ta kannab head vilja – aga Ta pole ainus puu, ja siin tuleb siiski esile sisuline seos Mäejutluse lõpul öelduga, eriti pidades silmas järgnevat hoiatust tühjade sõnade rääkimise kohta, millest iga inimene kord Jumala kohtus aru annab.

See on Jeesuse sagedane käitumismuster: Ta võtab Talle tehtud etteheite ja mitte lihtsalt ei vasta sellele, vaid pöörab selle ümber, teravikuga süüdistaja suunas: Tema on hea puu, Tema süda on tulvil headust, mida Ta ülikülluses enda ümber puistab, Tema vastased on aga täis mürki ja kurjust ning kannavad samuti vilja, ent paraku roiskunud, mäda, võime öelda ka mürgist vilja.

Jeesus ei piirdu aga vaid toonaste vastastega, Ta laiendab oma mõtet veelgi, kõigile kuulajatele ja nendelegi, kelleni Tema sõnad jõuavad kirjapanduna: iga inimene peab kohtupäeval Jumala ees aru andma – «igast tühjast sõnast», sest «su sõnadest mõistetakse sind õigeks ja su sõnadest mõistetakse sind süüdi» (Mt 12:36j). Kahtlemata tuleb neid sõnu tõlgendada esmajoones eelnevast lähtuvalt, s.t küsimus on tunnistuse andmises Jeesusest: kes Ta on, kas Inimese Poeg, Messias, kes teeb Jumala Vaimu abil häid tegusid, ajades välja kurje vaime, või on Ta Peltsebuli kaastööline, kes tegutseb nende samade kurjade vaimude abil ja huvides? Inimene, kes otsustab viimase kasuks, teotab Jumalat ja Tema Vaimu, mõistes end seeläbi andeksandmise võimaluseta hukka, see inimene aga, kes tunnistab Jeesuse Kristuseks, oma Issandaks ja Õnnistegijaks, avab ennast Temas ilmunud ja teostunud päästvate armule.

Ometi ei piirdu Jeesuse hoiatuse tähendus sellegagi, kuna nagu öeldud, ei räägi Jeesus heast ja halvast puust ning ilusast ja roiskunud viljast kõneldes mitte ainult iseendast, vaid samal ajal ka oma vastastest ja järgijatest. Vilja ei nõuta mitte ainult Temalt, vaid Ta ise ootab ja nõuab vilja kõigilt inimestelt – või nendega juhtub sama, mis viljatu viigipuuga Mt 21:18j.

---

¹² Vrd 1Jh 3:10: «Sellest on näha, kes on Jumala lapsed ja kes kuradi lapsed: ükski, kes ei tee õigust, ei ole Jumalast, nagu ka mitte see, kes ei armasta oma venda.»

Mäejutluse lõpul ütles Jeesus: «Küllap te tunnete nad ära nende viljast! Mitte igauks, kes mulle ütleb: «Issand, Issand!»¹³, ei saa taevariiki; saab vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas. Paljud ütlevad mulle tol päeval: «Issand, Issand, kas me ei ole Sinu nimel ennustanud ja Sinu nimel kurje vaime välja ajanud ja Sinu nimel teinud palju vägevaid tegusid?» Ja siis ma tunnistan neile: Ma ei ole teid kunagi tundnud, minge ära minu juurest, te ülekohtute!» (Mt 7:20–23)

Sama kinnitab Ta ka Matteuse evangeeliumi kaheteistkümnenda peatüki lõpul: kui Jeesusele öeldi, et Tema ema ja vennad on tulnud ning tahavad Temaga rääkida, sirutas Ta oma käed jüngrite poole ja ütles: «Ennäe, mu ema ja mu vennad! Sest kes iganes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas, see on mu vend ja õde ja ema!» (Mt 12:49j)

Isa tahtmine on eeskätt, et kõik inimesed Teda ja Tema armastust tundma õpiksid ning Tema ainusündinud Poja kaudu Tema päästvast armust osa saaksid. See on esimene vili, mida Jumal inimeselt ootab ja mille kandmise võimeliseks Ta inimese teeb. Kirjas heebrealastele nimetatakse seda ka «Tema nime tunnustajate huulte viljaks» (Hb 13:15). Sellele lisaks peab inimene olema aga «täidetud õiguse viljaga, mis tuleb Jeesuse Kristuse läbi, Jumala kirkuseks ja kiituseks» (Fl 1:11), pühitsuse viljaga, mille tulemuseks on igavene elu (Rm 6:22).

Jutluseks

EELK Kirikukäsiraamatu järgi on Nelipühale järgneva kolmeteistkümnenda pühapäeva teemaks «Jeesus – meie aitaja». Seda on esmapilgul üsna raske seostada kirikukäsiraamatu lugemiskavas teiseks lugemisaastaks antud pühakirjatekstidega, mille keskmes on eeskätt hoiatus keele ja sõnadega kurja tegemise eest. Teatava seose pühapäeva teemaga võib leida Epistli (Jk 3:2–12) tõdemuses, et «igasuguste loomade ja lindude, roomajate ja mereelajate loomust suudab taltsutada ja ongi taltsutanud inimese loomus, aga ükski inimene ei suuda taltsutada keelt, seda kärsitut pahategijat, mis on tulvil surmavat mürki» (Jk 3:7j) – ja see tähendab, et kuna inimene ise seda ei suuda, vajab ta Jumala abi.

Kirikukäsiraamatus öeldakse: «Inimene on kutsutud ülistama Jumala nime. Patt takistab meid seda tegemast, kuid Jeesus võib anda meile avatud silmad, kuulvad kõrvad ja Jumala tegusid ülistava keele. Jeesuse teod annavad tunnistust Tema armastusest ja väest aidata hädas olevaid inimesi.»

Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemises (Õp 18:4–8.21) hoiatatakse albi, mõtlematu, ülekohtuse kõne eest. Teise lugemisaasta Epistel (Jk 3:2–12) manitseb mitte kasutama keelt, mis on mõeldud õnnistamiseks ja Jumala kiitmiseks, Jumala sarnasteks sündinud inimeste needmiseks.

---

¹³ Tühjad sõnad!

Ka teise lugemisaasta Evangeelium kõneleb sõnadest ning inimese nende alusel kas õigeks või hukka mõistmisest, ent Evangeeliumi keskseks sõnumiks pole mitte igasugune kõnelemine, vaid kõnelemine konkreetselt Jeesusest, s.t Temast tunnistuse andmine – ja teatavasti ei piisa Jeesusest tunnistuse andmiseks sõnadest, vaid vaja on ka sõnadega kooskõlas olevaid tegusid. Võiksime öelda, et sõnad ei ole mitte niivõrd vili, mis annab tunnistust sellest, kas tegemist on hea või halva puuga, vaid pigem sõnad vilja juurde kuuluvad aktsidentsid, mis annavad (või vähemalt võivad anda) tunnistust sellest, kas vili, mida üks või teine puu kannab – ja sellest tulenevalt puu ise – on hea või halb. Kui inimese teod osutuvad vastuolus olevaks tema ilusate sõnadega, siis nendesamade sõnade alusel mõistetakse inimene mitte õigeks, vaid süüdi ja hukka.

Kristlik inimesekäsitus ütleb meile, et langenud, patune inimene on otsekui rikutud, roiskunud, mäda puu, mis ei saa kanda muud kui rikutud, roiskunud, mäda vilja – hoolimata sellest, kui kauneid sõnu ta kõneleks. Selleks, et hakata kandma head vilja, peab inimene saama läbinisti uueks. See on aga võimalik üksnes Jumala armu läbi ja Tema teona – päästeteona, mille sooritamiseks Jumal läkitas oma ainusündinud Poja, kes andis ennast lunastusohvrina inimeste pattude eest.

Paraku kuulub inimese langenud loomuse juurde seegi, et ta sõdib Jumala ja Tema armu vastu. Mitte ainult Jeesuse-aegsed variserid ei sulgenud Talle oma südant, vaid seda kipuvad tegema kõikide aegade inimesed. Seepärast on esimeseks sammuks pääsemise teel Jeesuse tunnistamine selleks, kes Ta on – Messiaks, Issandaks ja Õnnistegijaks, kelle armust me elame ja kelle armu läbi me võime pärida ka igavese elu. Kui me Ta tagasi lükkame, oleme samas olukorras nagu need, kelle kohta Jeesus ütles, et nad ei leia andeksandmist ei sellel ega tulevasel ajastul.

Just sellele peaks keskendumata ka jutluses – mitte niivõrd igasugusele kõnelemisele (kuigi ka see on inimlikult ja inimestevahelisi suhteid silmas pidades äärmiselt oluline teema), kuivõrd kõnelemisele Jeesusest, Temast tõese tunnistuse andmisele, kusjuures mitte ainult sõnadega, vaid ka tegudega, s.t kogu oma elu viljaga.

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Jeesus, kes tuli selleks, et päästa inimesed nende pattudest, ning kelle kogu elu oli pühendatud inimeste aitamisele, pidi paraku oma avaliku tegevuse algusest peale kogema iseäranis variseride ning teiste «tarkade ja mõistlike» vastuseisu, koguni vaenu. Variserid nurisesid selle üle, et Jeesus võttis vastu patuseid, Talle heideti ette üleastumist Moosese Seadusest, Teda süüdistati koguni selles, et Ta teeb oma imetegusid kurjade vaimude ülema abiga. Õige pea sai selgeks, et tegemist ei ole mitte pelga kahevahel olemisega küsimuses, kes Jeesus on, vaid selge vastandumisega: variserid, kes pidasid ennast õigeks, ütlesid Jeesuses ilmunud Jumala armule «ei», kuna nad polnud valmis samastama ennast päästmist vajavate

patustega. Samamoodi reageerivad päästesõnumile paljud inimesed ka tänapäeval, püüdes ebameeldivat tõde inimese patususest ja möödapääsmatust vajadusest Jumala armu järele tõrjuda kõikvõimalike süüdistustega mitte ainult kiriku, vaid Kristuse ja Jumala enda aadressil. Jeesus hoiatab tänapäeva inimesi samamoodi, nagu toona varisere, et kui nad nimetavad head kurjaks ja kurja heaks, musta valgeks ja valget mustaks, siis panevad nad ennast lootusetusse olukorda, kuna nad teevad oma südame kõvaks ja silmad pimedaks vastuvaidlematule tõe ja armastusele ütlevad «ei» omaenda elu allikale.

2. Jeesus kutsub meid – nagu tookord varisere – silmi lahti tegema ja otsustama: kas Tema teod kõnelevad Temast kui saatana kaastöolisest või kui Jumala Pojast, kõigi inimeste Õnnistegijast? Jeesuse teod olid ja on head – see tähendab, et Ta on head vilja kandev hea puu. Samal ajal aga on Tema vastased võimetud head vilja kandma, kuna nad on täis kurjust. Jumal on headus, tõde, armastus – need, kes vastanduvad Jumalale, vastanduvad ka tõelisele headusele, tõe ja armastusele. Jeesus ise ütleb: «Kes ei ole minuga, see on minu vastu, ja kes ei kogu minuga, see pillab laiali.» (Mt 12:30) Esimene samm, mille inimene peab tegema, et pääseda hukatusest, on tunnistada Jeesus Messiaaks, Päästjaks, Jumala Pojaks, kes on tulnud, et meid aidata ja päästa. Inimene peab avama ennast Jumala armule ja laskma Tal ennast päästa – inimene ei saa kanda head vilja enne, kui Jumal on ta täiesti uueks teinud, kuna langenud, patu seisundis inimene on nagu halb, roiskunud, mäda puu, mis pole võimeline kandma muud kui roiskunud, mäda vilja.
3. Jeesuse tunnistamine Messiaaks, Issandaks ja Õnnistegijaks on esimene vili, mida Jumal meilt ootab. Aga see ei saa olla ainus vili – kogu meie elu tuleb viia sellega kooskõlla, kogu meie elu peab saama heaks viljaks, mida me Jumala auks kanname. Mitte selleks, et seeläbi Jumala armu «ära teenida», vaid selleks, et oleks kindel, et me oleme uuesti sündinud, et me oleme hea puu, et me mitte ainult ei räägi – tühje sõnu –, vaid oleme sõna tegijad (Jk 1:22). Kahtlemata on ka sõnadel endal suur tähtsus – nii Vana Testamendi lugemine kui Epistel selgitavad seda väga ilmekalt ja me ei saa seda kuidagi ignoreerida. Ent kui Jeesus ütleb, et meid mõistetakse meie sõnade järgi kas õigeks või süüdi, siis peab Ta eeskätt silmas seda, kas meie elu on meie sõnadega kooskõlas või mitte, ning kas see kooskõla tuleb esile hea või halva vilja näol. Sest «Tema on oma tahtel meid sünnitanud tõe sõna kaudu, et me oleksime otsekui uudsevili Tema loodute seas» (Jk 1:18).